

ТЕЗИ
доповіді ректора Кіровоградського державного
педагогічного університету імені Володимира Винниченка
Клочка Григорія Дмитровича
на зборах професорсько-викладацького складу університету
31 серпня 2009 року

«ПІДСУМКИ РОБОТИ КОЛЕКТИВУ УНІВЕРСИТЕТУ
ЗА МИНУЛИЙ НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА НОВИЙ
2009 – 2010 н.р.»

У доповіді висвітлюються такі напрямки роботи:

1. **Навчальна робота.**
2. **Наукова робота.**
3. **Виховна робота.**
4. **Виконання програми «Абітурієнт – 2009» (результати вступної кампанії 2009 р.).**
5. **Фінансово-господарська діяльність.**

1. НАВЧАЛЬНА РОБОТА

Минулий рік:

- Продовжена робота по впровадженню елементів предметно-модульної системи, а саме: розроблялися нові підходи до забезпечення самостійної роботи студентів; організації підсумкового контролю оцінювання знань студентів.
- Здійснена дуже важлива робота з об'єктивного оцінювання знань студентів – вона особливо активізувалася в 2-му семестрі, після перевірки університету комісією МОН України.
-

Завдання:

- Домагатися оптимізації і, сказати б, стабілізації Болонської системи навчання, які полягають у її пристосуванні до традицій вітчизняної вищої педагогічної освіти. **Маємо виробляти свій, найбільш вигідний для нас варіант такої системи навчання.** У цьому плані у нас уже є досягнення. Скажімо, ми вже прийняли свою **середньозважену систему оцінювання знань**, яка є набагато простішою та ефективнішою за 100-бальну накопичувальну. Але до цієї системи ще треба звикати, водночас, її треба удосконалювати, виробляти навички в користуванні нею. Маємо напрацювання в розвитку методики самостійної роботи студентів, яка в сучасних західних університетах стає фактично домінуючою в навчальному процесі.
- Утворено інституцію кураторів ESTS; необхідно чітко визначити їх обов'язки, домагатися, щоб робота цієї новоутвореної інституції була

ефективною (головний університетський куратор ESTS – Бохан Юлія Володимирівна).

- Тенденція до оптимізації, вдосконалення навчального процесу має полягати в тому, щоб уникати ситуації. Коли левинна частина часу викладача витрачається на писання паперів та на підрахунки балів оцінювання знань. Це хвороба всієї нашої освіти. і не тільки нашої. Документація навчально–методичного супроводу має бути максимально зрозумілою, змістовною, і, водночас, максимально лаконічною.. А лаконічною вона може бути лише тоді, коли добре продумана, оптимізована. Маємо намір виявляти кращі зразки такої документації і пропагувати їх. Це має бути одним із основних завдань навчально-методичних інституцій усіх рівнів – кафедрального, факультетського, університетського.
- В методичній роботі більше уваги приділяти розвитку майстерності в проведенні основних видів навчання – лекцій, практичних та семінарських занять, самостійної роботи. М.І.Пирогов: "Мистецтво лекції потребує: 1) відкривати перед слухачем щось нове; 2) володіти мистецтвом усного слова». Чи коли-небудь наші методичні інституції ставили і професійно розглядали питання про особливості сучасної вузівської лекції? – питання, здається, риторичне...
- Навчально-методичний відділ добре себе зарекомендував, підготувавши ряд цінних методичних рекомендацій. Думається, зараз він дещо повинен змінювати свій напрям роботи, який має полягати у вивченні, узагальненні досвіду кращих викладачів університету; необхідно вивчати досвід навчальної роботи інших вишів України.
- Об'єктивність оцінювання має стати непорушним правилом, нормою. Маємо дотримуватися європейського стандарту: 10% – відмінники; 50–60% – «4» і «5».
- В цьому році в листопаді будуть проведені ректорські контрольні роботи. Їх результати будуть висвітлюватися та оцінюватися наказом ректора.
- Маємо дбати про *педагогізацію навчального процесу*. Кожний з нас має пам'ятати, що він є викладачем *педагогічного* вищого навчального закладу і в своїй роботі має бути не лише виконавцем навчального навантаження, а й педагогом, який поважає студента і водночас є для майбутнього педагога прикладом. Педагогізація навчального процесу – це реалізація **педагогіки співробітництва, гуманної педагогіки**.
- Педагогізація навчального процесу має виявлятися вже в роботі по адаптації студентів-першокурсників. Треба домогтися, щоб вони якомога швидше і якомога безболісніше пристосувалися до університетського способу навчання. Засоби: індивідуальний підхід, системна робота кураторів у цьому напрямі, зустрічі зі старшокурсниками і т. д. і т. п.

- В цьому році згідно наказу МОНу на першому курсі (II семестр) вводиться т. зв. «траєкторія вільного вибору студентів», коли студент сам вибирає для засвоєння предмети гуманітарного циклу.

В наказі міністерства освіти (№ 642 від 04.07.09 року) «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента» встановлюється перелік нормативних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки для бакалаврів. А саме: українська мова (3 кредити ESTS), історія України (3 кредити), історія української культури (2 кредити), іноземна мова (5 кредитів), філософія (3 кредити).

Загальні обсяги навчального часу на вивчення кожного циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки для бакалаврів фізико-математичних, природничих та технічних напрямків повинні становити 24 кредити ESTS – для гуманітарних і соціально-економічних напрямів – 36 кредитів ESTS.

Заплановано проводити підсумковий контроль з нормативних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки у формі екзамену, а з дисципліни «Українська мова» (з професійним спрямуванням) – державного екзамену.

Решта часу циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки відноситься до вибіркової частини освіти.

Вибіркові дисципліни надаються студентам на вибір з переліку, який пропонує вищий навчальний заклад. Мінімальний обсяг вибіркової дисципліни становить, як правило, 2 кредити ESTS. Мінімальна чисельність у групі з вивчення вибіркової дисципліни – 25 осіб.

Розробляється такий **алгоритм** підготовки до цього нововведення:

- 1) До 1 жовтня має бути затверджений перелік з 10-12 дисциплін вільного вибору для студентів I курсу.
- 2) До 1 листопада має бути розроблені матеріали навчально-методичного супроводу викладання дисциплін вільного вибору навчальних предметів.
- 3) До 1 грудня студенти мають бути ознайомлені з пропонованим переліком дисциплін; проведення оглядових лекцій, консультацій сприятиме більш точному вибору студентами дисциплін.

«Вільна траєкторія студента» – одна з головних відмінностей західних університетів» (І.О.Вакарчук). Це серйозне нововведення і треба розуміти його значення для підготовки спеціаліста. Художньо-образне мислення є ознакою креативності, наявності творчого потенціалу.

Загрози:

- 1) Не треба допускати найменшого примусу у виборі студентами навчальної дисципліни.

- 2) Студенти є людьми практичними, і тому вони швидко наведуть довідки про викладачів, і будуть їх вибирати не за принципом «у кого цікавіше», а «у кого легше здати».
- 3) Чи знайдуться достойні пропозиції для вільного вибору? Якщо викладач подає достойну пропозицію – це буде ознакою його науково-творчого потенціалу.

Інформатизація навчального процесу

Зроблено:

- Організація нашої інформаційною службою системи ВІКІ (близько 300 користувачів, більше тисячі інтернет-посилань).
- Збільшено канал доступу до мережі Інтернет (з 2,5 Мбіт/сек до 5 Мбіт/сек).
- Модернізована комп'ютерна мережа в п'ятиповерховому корпусі.
- Згідно гранту одержано комп'ютерну техніку для 3 лабораторій.

Необхідно:

- Збільшити канал доступу до мережі Інтернет до 10 Мбіт/сек (дозволить підключитися до мережі УРАН).
- Підключитися до мережі УРАН (доступ до наукових бібліотек та інших інформаційних ресурсів).
- Організувати комп'ютерну мережу в студентських гуртожитках.

Окремо скажу про кілька проблем:

- Необхідно активніше вводити інформаційно-комунікаційні технології у навчальний процес.
- Міністерство планує проводити серед вищих навчальних закладів щорічні конкурси на кращий навчальний проект з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Не треба чекати, коли цей конкурс буде оголошено Міністерством офіційно. Треба його оголосити в університеті, звичайно ж він має бути матеріально підтриманим.
- Інформаційний сайт – обличчя університету, факультету, кафедри. Це ми маємо чітко зрозуміти. І всі керівники навчальних підрозділів (факультетів, кафедр) мають дбати про це «обличчя».
- Одна з проблем полягає у збільшенні кількості викладачів, які володіють інформаційно-комунікативними технологіями навчання.

2. НАУКОВА РОБОТА

Зроблено:

- Проведено 18 наукових конференцій різного рівня, в тому числі III міжнародні читання «Василь Сухомлинський в діалозі з сучасністю: ідеї, пошуки, перспективи», «Мова і світ: дослідження та викладання», «Засоби і технології сучасного навчального середовища».

- Видано 9 томів наукових записок; більше 20 десятків підручників і посібників з грифом МОН.
- Захищено 15 кандидатських дисертацій.

Необхідно:

- Колективом кафедр та окремими науковцям, особливо тим, хто володіє іноземними мовами, треба активніше брати участь у міжнародних наукових програмах та грантах.
- Головна біда української науки (особливо гуманітарної) – її дисертаційність; випускається безліч монографій (тиражем 20-100 примірників), які ніхто не читає, окрім, можливо, автора. Було б добре, щоб окремі викладачі, які вже захистили кандидатські дисертації, тобто набули відповідної наукової кваліфікації, взялися б писати роботи (книжки), розраховані не на двох – трьох читачів, а на ширше коло. Треба активніше допомагати тим творчим і дерзновенним людям, які вирішили створювати бестселери в науково-популярних жанрах. Такі роботи корисні для викладача саме тим, що виробляють у нього вміння про складні речі свого фаху говорити доступною мовою.
- Необхідно кардинально міняти наше ставлення до студентської наукової роботи. Треба відходити від формалізму. Хай біля провідних викладачів-науковців групуються невеличкі студентські колективи за інтересами, хай частіше залучаються студенти-лідери наукової роботи до участі у внутрішньовузівських науково-практичних конференцій. Необхідно стимулювати таких студентів морально і матеріально, краще використовуючи з цією метою стипендіальний фонд.
- Маємо бути уважнішими до обдарованих студентів. Університет має бути місцем, де вони розвивають свій Божий дар – і в цьому має виявлятися принцип педагогізації навчального процесу.
- Кафедрам активізувати підготовку студентських наукових робіт до участі у конкурсах, які проводить МОН.
- Взавши до уваги те, що матеріали наукових записок університету розміщені на сайті КДПУ та подаються в електронному вигляді до бібліотеки Вернадського, тобто є у відкритому доступі, необхідно більш вимогливо ставитися до статей у нашому науковому часописі.
- І взагалі, наукову роботу вже пора оцінювати не за кількістю друкованих аркушів, а за якістю, яка визначається кількістю посилань на роботи того чи іншого вченого.
- Нова ідея: приступаємо до організації Всеукраїнської олімпіади з риторики(ораторського мистецтва). У неї дві складові – україномовна та англійськомовна.

3. ВИХОВНА РОБОТА

Завдання:

– Педагогічний університет має бути в регіоні лідером у виховній роботі зі студентами. Підкреслюю: **безперечним лідером**, тому що він готує педагогів, вихователів.

– Амонашвілі: – У виховному, навчальному процесі все має здійснюватися красиво, все має бути позначене красою. Сухомлинський розробив цілісну виховну систему, яку логічно назвали *виховання красою*.

- Кожний захід в університеті має бути позначений красою.
- Більше творчості! Треба брати на себе проведення загальнообласних заходів. Чому б нам, наприклад, не взятись за проведення на обласному рівні вечора до дня народження Тараса Шевченка?!
- Потребує удосконалення студентське самоврядування – як на рівні університетському, так і на рівні факультетів.
- Висловлюю надію, що нарешті в цьому разі буде підготовлено і видано загальноуніверситетський план основних “виховних” заходів.
- Особливої уваги потребує виховна робота в гуртожитках.
- Нова ідея: необхідно, починаючи з цього року, активно прилучатися до програми «Кемп Америка». яка дасть змогу нашим студентам. Що володіють англійською мовою, побувати за кордоном . в США, пройти там тренінг з мовного спілкування.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ВСТУПНОЇ КОМПАНІЇ 2009 РОКУ

Була проведена значна робота по залученні випускників 2009 року до навчання в нашому університеті. Велику роль зіграла наша співдружність з педагогічним ліцеєм і «школою Короткова» – ці навчальні заклади дали нам більше 100 добре підготовлених студентів.

Необхідно відзначити добре організовану роботу приймальної комісії (відповідальний секретар – Вдовенко В. В.

Були й певні недоліки, які, окрім всього, мали ще й об’єктивний характер (знизилась популярність курсів довузівської підготовки).

Основний висновок, що стосується майбутніх вступних кампаній: успіх вступної кампанії, який вимірюється кількістю, та сказати б, якістю – тобто рівнем підготовки – студентів, які приходять до нас навчатися. **Складових такої якості є багато: відсутність корумпованості, педагогічна культура викладачів, матеріальне забезпечення навчального процесу, комфортність проживання в гуртожитку, стан бібліотеки, аудиторій, туалетів і т.д. і т.п. І чи не найголовніший чинник – культура університетського світу, культура ставлення до студента, духовна якість студентського життя.**

Дуже серйозно стоїть питання про збереження, а, точніше, виживання спеціальностей, які не забезпечені державним замовленням. Ректорат не буде стояти осторонь від цієї проблеми. Але кафедрам, які дотичні до непедагогічних спеціальностей, треба згадати відому істину, що порятунок, того, хто топиться, є справою і його рук.

**Порівняльний показник набору студентів у 2008 і 2009 році
(Рівень бакалавра)**

	2008	2009	Зміни (+, -)	%%
Д е н н а ф о р м а				
Бюджет	612	526	-86	86
Комерція	466	389	-77	83
Разом	1078	915	-163	85
З а о ч н а ф о р м а				
Бюджет	125	118	-7	94
Комерція	177	166	-11	94
Разом	302	284	-18	94
ВСЬОГО	1380	1199	-181	89

5. ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКИЙ НАПРЯМОК

Фінансовий стан університету задовільний. Про це свідчить те, що ректорат **повністю** виконав свої зобов'язання згідно колективного договору. Зарплата, матеріальна допомога (оздоровчі) для всіх категорій викладачів та обслуговуючого персоналу виплачена повністю.

І так, маємо надію, буде надалі, якщо не станеться ніяких фінансових потрясінь, обвалів, дефолтів і т.п. катаклізмів, перед якими ми безсилі.

В умовах фінансової кризи ми тримаємося добре. Якщо б ми протягом 10-15 років “до того” робили такий об'єм ремонтів ремонтів, які ми зробили за останні два роки, то на даний момент ми не тільки за зовнішнім виглядом, а й за змістом були нормальним університетом європейського рівня. Зовнішній вигляд (форма) і внутрішній зміст є речами взаємозв'язаними.

В цьому році ми засвоюємо 800 тисяч **своїх** грошей на капітальні вкладення. Завершено перший етап капітального ремонту другого корпусу ПГФ – там 8 євроаудиторій; 4 чудових аудиторії з'явилося на факультеті фізичного виховання. Відкрито чи знаходяться на стадії відкриття три комп'ютерних класи. Відремонтовано кілька туалетів, коридор в корпусі № 1.

В цьому році, маємо надію, нарешті буде тепло в семиповерховому корпусі. В середині вересня там буде завершено капітальний ремонт опалювальної системи.

Ми закупаємо обладнання (роздаткові сучасні лінії) вартістю більш 100000 грн. в їдальні університету.

Але проблеми суто господарських дуже багато.

Можете уявити, якими було б суто технічне забезпечення навчального процесу, якби ми не витрачали такі великі кошти на рятування наших розвалених корпусів.

Від держави ми не отримали на капітальні вкладення жодної копійки.

Інформація про перспективи реформування педагогічної освіти, озвучена міністром І.О. Вакарчуком на серпневому засіданні колегії МОН України.

Тільки цитую, без коментарів:

«... У багатьох країнах світу (Франція, Німеччина, Канада тощо) вже змінили підходи до підготовки вчителя. Так, спочатку готується фахівець (математик, філолог, біолог, хімік тощо) й лише після отримання фахового диплому випускник може за рекомендацією університету продовжити навчання та здобути кваліфікацію вчителя. На часі запровадження реформ і в Україні».

«Вже сьогодні потрібно реформувати роботу педагогічних університетів. Не полішувати, не удосконалювати, не модернізувати, а саме системно змінити:

- порядок набору студентів;*
- зміст психолого-педагогічної, методичної та практичної підготовки педагогічних кадрів як складової галузевого стандарту вищої педагогічної освіти різних освітньо-кваліфікаційних кадрів;*
- організації навчання та проведення педагогічної практики, забезпечивши розміщення кафедр методики вивчення того чи іншого предмету безпосередньо на базі загальноосвітніх навчальних закладів».*

Заключення

Ми живемо в складний час перемін, який до того ж ускладнений світовою економічною кризою, а у нас в Україні – ще й політичною. Є поняття «внутрішній світ людини». З повним правом маємо говорити про «внутрішній світ університету». Для більшості з нас він є другим домом. І наше спільне завдання – домогтися того, щоб у цьому нашому університетському світі панували такі цінності, як відповідальність за ту велику Місію, яку несе університет, такі загальнолюдські чесноти як Добро, Краса, Розум, Інтелект, Толерантність, людська Порядність, Професіоналізм... І якщо ми будемо дотримуватися цих цінностей, то з честю вийдемо із найскладніших випробувань, гідно відповімо на всі виклики. які посилає нам час